

**Gemeente
Amsterdam**

Toelichting op de inspraak Beschermwwaardige Houtopstanden in West

Voor u ligt het advies van de onafhankelijke Commissie Beschermwwaardige Houtopstanden (CBH) voor stadsdeel West. Daarin staat welke bijzondere bomen, struiken en klimplanten volgens de CBH wel of niet (opnieuw) een beschermwaardige status moeten krijgen en waarom.

Het Dagelijks Bestuur van West heeft op 26 november 2024 de lijst met 648 beschermwaardige houtopstanden vastgesteld. Dit betreft de volgende twee lijsten in de bijlage van het adviesrapport:

- Advieslijst gemeentelijke beschermwaardige houtopstanden blz. 47
- Advieslijst particuliere beschermwaardige houtopstanden blz. 62

Het Dagelijks Bestuur moet over 57 bomen waarvan de beschermwaardige status wordt ingetrokken nog een besluit nemen.

U kunt ons van 2 juni tot en met 13 juli 2025 laten weten of u het daarmee eens bent of niet.

Voor belanghebbenden en geïnteresseerden organiseren wij een wandeling langs een aantal bijzondere bomen in West. U kunt zich aanmelden via monumentalebomen@amsterdam.nl.

Datum : zondag 15 juni

Tijdstip : start om 13.00

uur Startpunt: :

Helmersplantsoen 8A

<https://maps.app.goo.gl/V8g37SDk4bvJB9Qa6>

Duur : maximaal 2 uur

Waarom een nieuwe lijst beschermwaardige houtopstanden?

De lijst met beschermwaardige bomen, struiken en klimplanten valt onder de bomenverordening Amsterdam. Het heet officieel de lijst van beschermwaardige houtopstanden. Meestal spreken we van monumentale bomen. Voor heel Amsterdam en Weesp vernieuwen we deze.

Het gaat om een actualisatie van oudere lijsten uit de voormalige stadsdelen Oud-West, Bos en Lommer, Westerpark en De Baarsjes. Een deel van die bomen staat er niet meer, maar er zijn ook nieuwe bijzondere houtopstanden bij gekomen. Ook voldoet een aantal bomen niet meer aan de criteria van de bomenverordening van Amsterdam (2016). Die verliezen hun beschermde status.

In bijlage 2 van het adviesrapport van de CBH zijn lijsten opgenomen welke bomen

(opnieuw) een beschermd status krijgen, en welke bomen die status verliezen.
Digitaal kunt u de exacte locatie en meer achtergrondinformatie per boom vinden:
https://maps.amsterdam.nl/bomen_bijzonder_west/.

Wat betekent een beschermde status voor een boom?

Binnen de bebouwde kom van de gemeente Amsterdam en stadsgebied Weesp is voor de kap van bomen óf snoei van meer dan 20% altijd een omgevingsvergunning nodig. Als een boom op de lijst van beschermwaardige houtopstanden staat, wordt alleen bij zwaarwegende omstandigheden een vergunning gegeven. Bijvoorbeeld als de boom een gevaar vormt voor de veiligheid. Bij voorgenomen kap moet dan ook altijd de onderbouwing worden voorgelegd aan de CBH. De CBH geeft vervolgens positief of negatief advies over de vergunningaanvraag..

Bewoners met een monumentale boom in de tuin kunnen subsidie aanvragen voor een bijdrage in de onderhoudskosten. Zij ontvangen persoonlijk een brief met meer informatie.

Bijlagen

1. Adviesrapport Commissie Beschermwaardige Houtopstanden West d.d. 9-10-2024.
2. Lijst beschermwaardige houtopstanden uitgewerkt volgens de bomenverordening
3. Voorgenomen lijst in te trekken status beschermwaardige houtopstanden
4. Formulieren voor het indienen van een zienswijze

648 bomen hebben (opnieuw) de status 'beschermwaardig' gekregen

De lijst met gemeentelijke en particuliere bomen die (opnieuw) de beschermde status hebben gekregen, bevat 646 bomen. Daarvan is door de Commissie Beschermwaardige Houtopstanden (CBH) een groep van 3 Italiaanse populieren als 1 boom aangemerkt (zie bijlage 1 voor meer informatie). Het totaal is dus 648 bomen die een beschermde status hebben gekregen.

Alleen bomen die individueel onderscheidend zijn komen in aanmerking voor een plaats op de lijst van beschermwaardige houtopstanden. De bomenverordening noemt zes waarden waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden bij de beslissing over plaatsing op de lijst:

- a. de beeldbepalende waarde van de houtopstand
- b. de cultuurhistorische betekenis van de houtopstand
- c. de natuurwaarde van de houtopstand
- d. de zeldzaamheidswaarde van de houtopstand
- e. de ouderdom van de houtopstand
- f. de levensverwachting van de houtopstand.

Deze criteria zijn moeilijk te objectiveren. In het Adviesrapport van de Commissie Beschermwaardige Houtopstanden (bijlage 1 vanaf blz. 30) staat uitgebreid beschreven hoe de Commissie met deze criteria is omgegaan.

Van de 648 bomen die de beschermwaardige status hebben gekregen

- hadden 109 stuks voorheen de classificatie 'waardevol groen'. Deze bomen zijn in de loop der jaren beschermwaardig geworden.
- hadden 527 stuks voorheen ook al de beschermde status.
- zijn 11 stuks nieuw op de lijst geplaatst.

Van 57 bomen wordt de beschermde status ingetrokken

De lijst met bomen waarvan de beschermde status nog ingetrokken moet worden, bevat 34 bomen. Daarvan is door de CBH een rij van 24 platanen in de Mercatorstraat ter hoogte van het Erasmuspark als 1 boom aangemerkt (zie afbeelding 1). Het totaal is dus 57 bomen waarvan de beschermde status wordt ingetrokken. Al deze bomen zijn gemeentelijke bomen.

De lijst bevat daarnaast:

- 3 bomen waarvan de conditie zo slecht is dat deze onvoldoende toekomstverwachting hebben (locaties: Bonaireplein, Hoofdweg, Eerste Boeremastraat)
- 30 Canadese populieren langs de Postjeskade. De CBH zegt hierover op blz. 13: *“Wij adviseren daarom om de bomen (...) niet op de lijst te zetten. Evenzo geldt dit voor de Canadese populieren van de Postjeskade, die wel groot zijn, maar exclusiviteit ontberen. Daarbovenop komt dat veel van de laanbomen van de Postjeskade (een secundaire structuur) nu al ter plekke een levensverwachting van minder dan tien jaar hebben.”*

Afb. 1: 24 platanen waarvan de beschermde status wordt ingetrokken. Deze bomenrij krijgt bescherming via de Hoofdbomenstructuur. In het adviesrapport staat deze rij als 1 boompunt opgenomen.

214 bomen worden niet (opnieuw) op de lijst geplaatst

Behalve de 57 bomen waarvan de beschermde status wordt ingetrokken, worden er nog eens 214 bomen niet (opnieuw) op de lijst geplaatst. Hieronder volgt de onderbouwing, in aanvulling op het advies van de CBH.

In het voormalige stadsdeel Bos en Lommer hadden drie straten een bomenrij die een beschermde status kregen. Niet de individuele bomen dus. De categorie 'bomenrij' kwam na 2016 niet meer voor in de criteria voor beschermwaardige bomen in de stedelijke bomenverordening. Boomstructuren die van belang waren hebben in 2018 een beschermde status gekregen in de [Hoofdbomenstructuur](#). De vervallen categorie 'bomenrij' is door de CBH steeds per straat als 1 boompunt aangegeven op de online kaart:

- 17 platanen in de Vier Heemskinderenstraat en het aangrenzende plantsoen (zie afbeelding 2)
- 58 platanen in de Jan van Galenstraat (zie afbeelding 3).
- 9 gekandelaberde Canadese populieren langs de Erasmusgracht (zie afbeelding 4).

De overige 130 bomen zijn de afgelopen jaren verdwenen. Deze zijn of worden herplant. Bomen met een beschermde status worden alleen vanwege zwaarwegende reden gekapt, bijvoorbeeld vanwege een veiligheidsrisico voor de openbare ruimte. Of zijn ze om andere redenen uitgevallen, bijvoorbeeld vanwege iepziekte of storm. We doen dit zorgvuldig, omdat de beschermende status niet zonder reden is gegeven. Bij uitval van monumentale bomen adviseert het CBH om altijd te onderzoeken of de groeiplaats geschikt te maken is voor het planten van een toekomstboom, dat wil zeggen een boom die op termijn beschermwaardig kan worden.

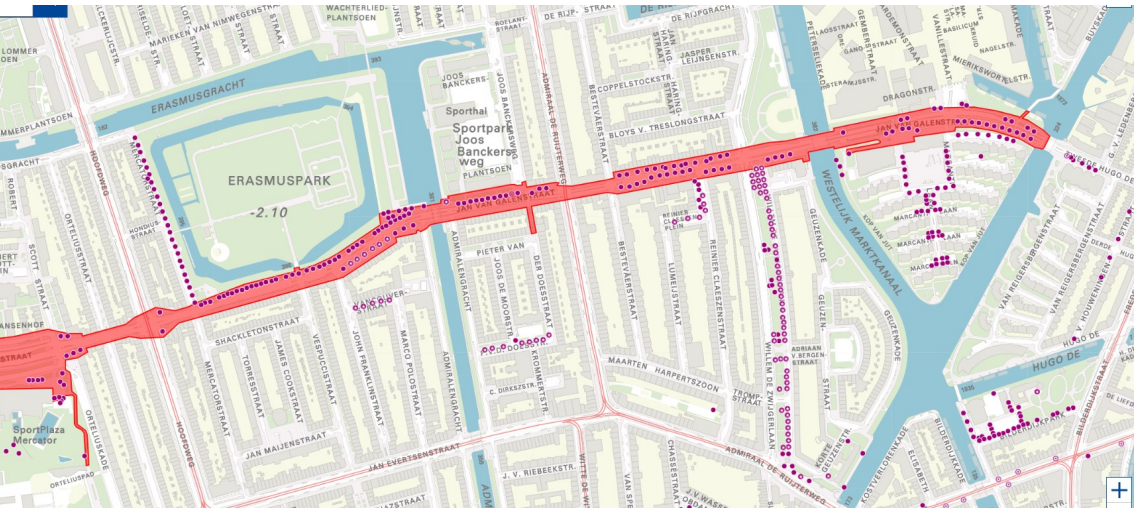
Enkele bijzonderheden over de uitgevallen bomen:

- 4 bomen stonden op particulier terrein en de overige in de openbare ruimte.
- 25 gekapte Canadese populieren vielen onder het stedelijk programma aanpak takbreukrisico populieren. Dit waren allemaal bomen met een verhoogd veiligheidsrisico voor de omgeving. Deze bomen stonden merendeels in de Admiraal Helfrichstraat, Erasmuspark, het Westerpark en de Postjeskade.
- 38 iepen werden gekapt vanwege iepziekte (o.a. in de Marco Polostraat, Jan van Galenstraat en het Westerpark) of werden verwijderd vanwege verhoogd veiligheidsrisico zoals bij de verzakte Jacobs Catskade of de herinrichting van de Wittenkade. Bij de Wittenkade was bij de oorspronkelijke aanleg vrijwel geen bomengrond aangebracht, waardoor wortels van de relatief jong bomen direct onder de verharding groeiden. Door het graafwerk bij de herinrichting zouden de bomen omvallen of versnelde aftakeling geven. Ook de 9 verdwenen iepen langs Hoofdweg hadden een verhoogd veiligheidsrisico vanwege stamvoetrot. De meest bijzondere gekapte iep was die in het Westerpark langs de Haarlemmervaart. Dit was de laatste iep van de oorspronkelijke aanleg uit 1891. Deze hoogste iep van Amsterdam werd helaas ook getroffen door iepziekte.
- 4 Ginkgo's in de Vespuccistraat zijn uit veiligheidsrisico gekapt.
- De kastanje in het Cultuurpark Westergasfabriek (Marktplein), die door de kastanjabloedingsziekte is doodgegaan, is ondertussen door een nieuwe boom herplant met ernaast een boomkunstwerk ter herinnering aan deze beeldbepalende boom.

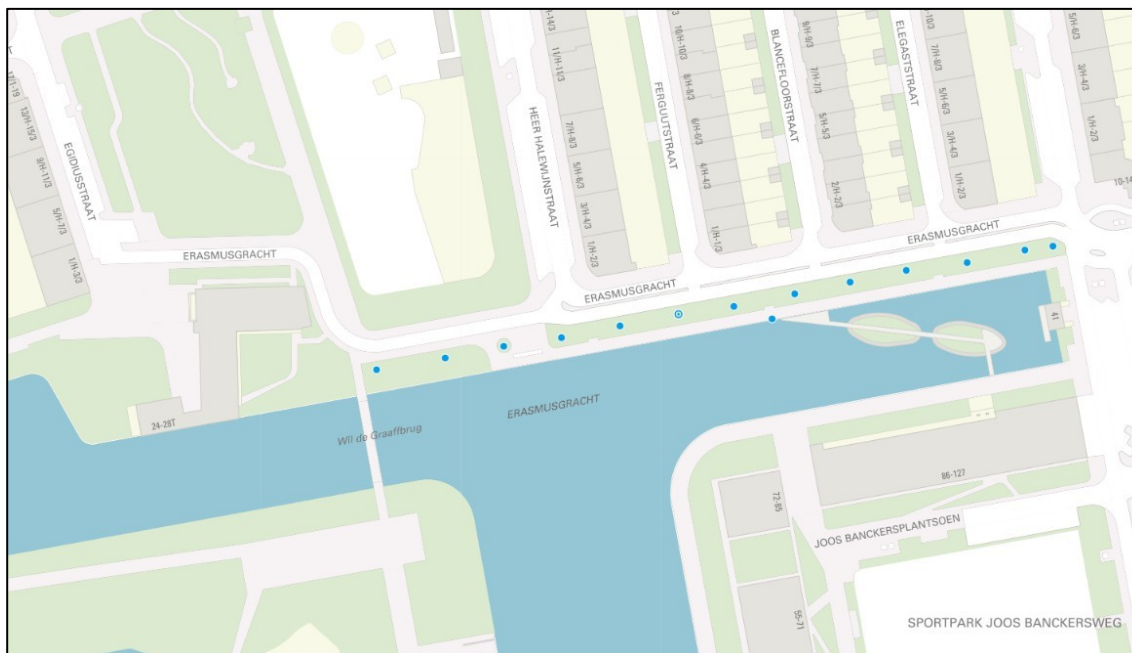
- Alle overige bomen zijn in de divers stormen van de afgelopen jaren omgegaan of waren onveilig geworden door houtrot.

Afb. 2: 17 platanen in de Vier Heemskinderenstraat die geen beschermde status krijgen. In het adviesrapport staat deze groep als 1 boompunt opgenomen.

Afb. 3: 58 platanen in Jan van Galenstraat die geen beschermde status krijgen. De 58 platanen maken deel uit van een grotere bomenrij. De bomenrij krijgt als geheel bescherming via de Hoofdbomenstructuur. In het adviesrapport staat deze rij als 1 boompunt opgenomen.

Afb. 4: 9 gekandelaberde Canadese populieren langs de Erasmusgracht die geen beschermde status krijgen. Deze populieren maken deel uit van een grotere bomenrij. De bomenrij krijgt als geheel bescherming via de Hoofdbomenstructuur. In het adviesrapport staat deze rij als 1 boompunt opgenomen.

14 bomen zijn in het advies van de CBH bestempeld als ‘ander waardevol groen’. Wat betekent dat?

De Commissie Beschermwaardige Houtopstanden (CBH) bestempelt 14 bomen als ‘Ander waardevol groen’. Deze classificatie geeft geen juridische beschermstatus zoals bedoeld in de bomenverordening van Amsterdam. Deze bomen hebben de potentie om op termijn wel de status beschermwaardig te krijgen.

De CBH adviseert om deze classificatie wel te registreren:

“Er zijn voorbeelden waarbij de houtopstanden (nog) niet de exclusiviteit hebben om op de lijst geplaatst te worden, maar wel zodanig waardevol zijn dat het van belang is deze in beeld te hebben bij het beheer van projecten en het groenonderhoud.”

Omdat dit advies aan alle stadsdelen is/wordt gegeven is het Dagelijks Bestuur niet het juiste bestuursorgaan om daar besluiten over te nemen. Het college krijgt hiervoor een voorstel aangeboden.

Toekomstige actualisaties van de lijst beschermwaardige houtopstanden

Het is van belang dat een lijst met beschermwaardige houtopstanden actueel blijft. Een structurele actualisatie is daarom van belang. De CBH is bezig met het uitwerken van een procesvoorstel dat aan het college ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

De redenen om in de toekomst te blijven actualiseren zijn:

- Er zijn in ieder stadsdeel nog ‘blinde vlekken’, plekken die nog niet geïnventariseerd zijn. In het adviesrapport beschrijft de CBH vanaf blz. 9 waar in stadsdeel West nog geen inventarisatie is geweest.
- Iedereen is op elk moment vrij om een boom voor te dragen als beschermwaardig, de regels daarvoor zijn vastgelegd in de bomenverordening van Amsterdam..
- Bomen worden steeds ouder en komen op een gegeven moment wellicht in aanmerking om een beschermd status te krijgen. Met name de bomen die nu de classificatie ‘Ander waardevol groen’ hebben gekregen.
- Tenslotte kunnen bomen met een beschermd status ziek worden, omwaaien tijdens stormen of onveilig worden door ouderdom of gebreken. Zodra een boom er niet meer is, verdwijnt ook de beschermd status.

Vooruitblik nieuwe bomen op de lijst

De stadsdeelcommissie West heeft middels een advies aandacht gevraagd voor de bomen op de begraafplaatsen Vredenhof en St. Barbara. Dat betrof een blinde vlek in de inventarisaties tot nu toe. Dit voorjaar is daar een eerste verkenning uitgevoerd door een bomendeskundige van R&D en een lid van de CBH. De voorlopige uitkomst is dat onderstaande bomen de status beschermwaardige bomen krijgen.

- Begraafplaats Vredenhof (4x prieel iep, 2 bruine beuken bij de ingang en 1 kastanje)
- Begraafplaats St. Barbara (1 judasboom)

Deze bomen worden tijdens een volgende inspraakronde opgenomen in de lijst beschermwaardige bomen. De lijst zal dan wederom worden voorgelegd aan bewoners en daarna aan de stadsdeelcommissie.

Bijlage 1 - paspoort 3 Italiaanse populieren die als 1 boompunt staan vermeld

Italiaanse populier

N5565

Algemene gegevens

Boomnummer:	N5565
Stadsdeel:	West
Straat:	J.J. Cremerplein
Huisnummer:	
Eigenaar:	Gemeente Amsterdam
Beheerder:	V&OR

Boomgegevens

Boomsoort:	Populus nigra 'Italica'
Boomsoort NL:	Italiaanse populier
Plantjaar:	1966
Boomtype:	Niet vrij uitgroeiende boom
Plantverband:	Solitair
Kroon diameter:	5 - 10 m
Stamomtrek:	405 cm
Conditie:	Voldoende
Toekomstverwachting:	>15 jaar

Overige gegevens

Opmerking historie:	3 stuks
---------------------	---------

Beleidsstatus

Beschermwaarde:	Beeldbepalende waarde
Status:	Beschermwaardige houtopstand
Advies status:	Beschermwaardige houtopstand
Besluit status:	Beschermwaardige houtopstand
Datum besluit:	26-11-2024
Besluitnummer:	VN2024-017035

Locatiekaartje

